

Az *Allium suaveolens* Jacq. magyarországi előfordulása.

Über das Vorkommen von *Allium suaveolens* Jacq. in Ungarn.

Írták }
Von } Dr J. Gáyer und Dr S. Polgár.

Az *Allium suaveolens*-t több régebbi szerző említi hazánk nyugati részéről, így a bécsi-medencében való előfordulás természetes folytatásaképpen a Hanságból, továbbá Veszprém megyéből (Pét) és Budapest környékéről. ¹⁾ Többször azonban összecserélték az *Allium angulosum* fehérvirágú változatával és újabban nem találták, úgyhogy Borbás kétségbe vonta a régi adatok hitelességét. ²⁾

Nekünk azonban sikerült az *Allium suaveolens*-t újra megtalálni és így ez a faj teljes jogú tagja a magyar flórának.

Gáyer 1926. VIII. 29-én találta e fajt a tapolcai lápon mindjárt a vasuti állomás közelében a budapesti vasutvonal mellett *Molinia coerulea*, *Sesleria uliginosa*, *Deschampsia caesp.*, *Tormentilla*, *Pedicularis palustris*, *Succisa prat.*, *Primula farinosa*, *Centaureum ulig.*, *Lotus tenuif.*, *Linum cath.*, *Valeriana dioica*, *Juncus obtusifl.*, *Centaurea pann.*, *Lythrum salic.*, *Euphrasia stricta*, *Sanguisorba offic.*, *Cirsium canum*, *Salix rosmarinifolia* társaságában, de a bimbók még fejletlenek voltak s bár a deresszinű szár feltűnő volt, a növényt ebben a stádiumban azonosítani nem lehetett.

Ugyanazon nap délutánján a lesenceistvándi halastavak mentén is itt-ott feltűnt e faj, míg végre az uzsai kitérőnél ugyancsak molinietumban és schoenetumban teljesen kinyílt példányok is voltak, melyek azután a biztos meghatározást lehetővé tették. Az uzsai kitérőnek e helyén, azon a lápon, melyen tavasszal a *Primula farinosa* ezrei virítanak, az *Allium suaveolens* nagy mennyiségben terem és halvány rózsaszínű, kellemes illatu virágaival kedves őszidísz a vidéknek. A typus között tiszta fehérvirágú alak (*f. leucocephalum*, fl. pure albo) is terem, melynél a portokok is halvány sárgák. Rendszerint azonban a külső perigoniumok nagyon halvány rózsaszínűek, a középer mentén sötétebben ibolyás rózsaszínűek, a belső perigoniumok fehérek, középen halvány rózsaszínű vonallal. Ritkábban a szineződés csak a külső perigoniumlevelek középső és felső részén van meg.

¹⁾ Conf. Neilreich: Aufzählung p. 53.

²⁾ Borbás: Vasvármegye növ. 1887, 108; 2. kiadás, 1898, 534 (csak a separatumban); Bot. Zentralbl. XVIII, 1884, 18; Ö. B. Z. 1884 p. 306.

Polgár 1926 szeptember 11-én találta az *Allium suaveolens* néhány majdnem méter magas példányát a Hanságon nád és *Cladium Mariscus* közt a lébényi határban Ottómajor melletti tőzeg-gödrök (jelenleg nem művelve és főleg *Cladium Mariscus*-szal benőve) szélén. Később nagyobb mennyiségben bukkant rá az említett hely mellett elfolyó tőzegcsatorna tulsó oldalán elterülő ugynevezett „Tízrendes réteken“. Itt ősszel a *Molinia coerulea* az uralkodó növény, tavasszal pedig a *Sesleria uliginosa*, *Carex Davalliana* és *Schoenus nigricans*. A legtöbb *Allium*-növényen a külső perigoniumlevelek felső része ibolyás-rózsaszínűre volt futtatva, egyébként a lepellevelek majdnem fehérek voltak, de akadtak minden részükben fehér viráguak is. Feltűnő, hogy a legtöbbnek szára sötétbibor-foltos volt; a levelek többnyire elszáradtak. A molinietumon még *Juncus articulatus*, *Potentilla erecta*, *Dianthus superbus* (gyéren), *Triglochin palustre*, *Linum catharticum*, *Angelica silvestris* (nagyreszt elszáradva), *Parnassia palustris*, *Euphrasia Rostkoviana*, *Gentiana austriaca*, *Galium uliginosum*, *Cirsium canum*, *Serratula tinctoria*, *Succisa pratensis*, *Pulicaria dysenterica*, *Cuidium venosum*, *Salix rosmarinifolia* és *cinerea* tenyésztek.

Tekintettel arra, hogy Ascherson-Gräbner Synopsisának adatai nem mindenben egyeztek a hazai növényvel („Blütenstiele so lang o. bis nur $\frac{1}{3}$ so lang als die Blüten, Perigonblätter fleischrot mit dunklerem Mittelstreifen“), Polgár összehasonlította a hazai növényt Jacquuin leírásával (Collect. II, 305) és képével (Icon. pl. rar. t. 264) s megállapította annak teljes azonosságát. Olyan rövid kocsányú virágokat, minőket Asch. Gräbn. említenek, Polgár a Nemzeti Múzeum herbáriumi anyagában sem talált. Az igazi *A. suaveolens*-től eltér Rouy és Foucaud (Fl. de France, VII, 357) leírása is, mely elzászi növényekre vonatkozik: „fleurs d'un rose pourpré à carènes purpurines, — étamines ne dépassant les divisions perigonales que du $\frac{1}{3}$ de leur longueur“, — holott a hazai növények porzója kb. kétszer oly hosszú, mint a perigonium. Ellenben inkább egyezik a magyar és osztrák növényekkel az *A. ericetorum* Thore leírása, melyet az említett szerzők race gyanánt az ő *A. suaveolens*-ük alá rendelnek. Az itt felmerülő kérdés, a nyugateurópai alakok hovatartozása azonban további vizsgálatot igényel.

A Nemzeti Múzeum magyarországi növényei közül Polgár *A. suaveolens*-nek tartja Réseley-nek egy lelőhely nélküli növényét és egy hagyma nélküli példányt „in pratis humidis a. d. Pascalmühle, Herb. Sadler 8800“ jelzéssel. Gayer szerint pedig a tapolcai és keszthelyi lápterületek azonosságánál fogva valószínű, hogy a régi auctor (Árvay) *A. roseum*-a Keszthely vidékéről (Borb. Balaton fl., 325) az *A. suaveolens*-re vonatkozik.

Die Publikation behandelt die Auffindung von *A. suaveolens* im Moorgebiete von Tapolca und Lesenceistvánd (Gáyer) und im Hanság beim Otto-Meierhofe nächst Lébény (Polgár). Das Vorkommen dieser Art in Ungarn wurde trotz älterer Angaben bisher für nicht erwiesen betrachtet.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1925

Band/Volume: [24](#)

Autor(en)/Author(s): Gayer [Gáyer] Julius [Gyula], Polgar Sandor

Artikel/Article: [Über das Vorkommen von *Allium suaveolens* Jacq. in Ungarn 109-111](#)